

Kent Konsey'lerinin Yerel Demokrasi Açısından İşlevselliği (Gaziantep Örneği)

Abdullah TAŞTEKİN*

Geliş Tarihi (Received): 29.12.2016 – Kabul Tarihi (Accepted): 27.03.2017

Öz

Yerel yönetimler, demokratik değerlerin en uygun ölçekte gerçekleştiği yönetim kademesi olarak kabul görülmektedir. Bunun başta gelen nedeni, yerel yönetimlerin halkın kendi kendisini yönetmesine olanak veren kurumlar olmasıdır. Halk bunu kendi eliyle seçmiş olduğu organlar aracılığıyla yapar. Yönetime katılım, hizmetlerde etkinlik, demokratik uygulamalar ve özgürlük gibi demokrasinin pek çok değeri yerel yönetimlerle sağlandığı için yerel yönetimlere aynı zamanda yerel demokrasiler diye de adlandırılmaktadır.

Kent konseylerinin bir katılım mekanizması olarak kent yönetimine ve yerel demokrasiye nedeli katkıda bulunduğu değerlendirilmesi çalışmamızın temel konusunu teşkil etmektedir. Konseyin yerel demokrasiye iki farklı açıdan katkısının olduğu söylenebilir. Birincisi, konseyin faaliyetleri ve etkinlikleri sonucunda paydaşların ve hemşehrilerin kentin siyasal ortamla ilişkilerinin gelişmesi, kentsel aidiyet oluşturulması ve katılım kültürünü geliştirdiği gibi yerel siyasal davranışlar üzerinde etkide bulunup bulunmadığı; ikincisi ise kent konseyleri genel kurulu ve çalışma meclisleri tarafından alınan kararların belediyeler tarafından dikkate alınıp alınmadığı önem taşımaktadır. Çalışmamızın kavramsal kısmında, yerel yönetim ve demokrasi ilişkisi açıklanmaya çalışılacaktır. Yerel düzeyde halkın, özellikle kurumsal düzeyde, yönetime katılımına olanak tanıyan kent konseylerinin, yerel otoriteler üzerinde etkin olup olmadığı çalışmamızın temel sorunsalını oluşturacaktır. Kent konseylerinin etkinliği/işlevselliği, Gaziantep kent konseyi örneğinde, inceleme konusu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Yerel Yönetim, Yerel Demokrasi, Yerel Katılım, Kent Konseyleri, Gaziantep Kent Konseyi*

* Yrd.Doç.Dr.,Harran İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi, atastekin@harran.edu.tr

Functionality Of The City Councils In Metropols In Terms Of Local Democracy (The Example Of Gaziantep)

Abstract

Local governments are regarded as the administrative stage where democratic values are realized in the most appropriate scale. The main reason for this is that local governments are institutions that allow the people to manage themselves. People make it through the organs that they have chosen with their own hands. Local governments are also called local democracies at the same time, as democracy such as direct participation, efficiency in services, democratic practices and freedom are provided by local governments.

An analysis of the extent that how much the City Councils contribute to the city administration and local democracy frames the scope of this study. It is possible to claim that there are two perspectives which the council contributes to the local democracy. Firstly, as a result of the organized events and activities, it enhances the cohesion between the stakeholders, townsmen and the political environment of the city; it ensures the formation of a sense of belonging and as it promotes the culture of participation, it also makes us specify if the council itself has an effect on the local political behaviours. Secondly, it is important that if the decisions taken by the The General Assembly of City Councils and the Moot Courts are considered by the municipalities. In the theoretical part of this study, the connection between democracy and administration will be explained. The main question of this study is to determine whether or not the City Councils which ensures the participation of the local people to the administration in institutional level, are effective on the decision making processes of local authorities. The effectiveness and the functionality of the City Councils are studied on the exemple of the City Council of Gaziantep.

Keywords: Local Government, Local Democracy, Local Participation, City Councils, Gaziantep City Council.

Giriş

Kent konseylerinin bir katılım mekanizması olarak kent yönetimine ve yerel demokrasiye ne denli katkıda bulunduğunun değerlendirilmesi çalışmamızın temel konusunu teşkil etmektedir. Konseyin yerel demokrasiye diğer bir ifadeyle yerel yönetimlerin katılımına iki farklı açıdan katkısının olduğu söylenebilir. Birincisi, konseyin faaliyetleri ve etkinlikleri sonucunda paydaşların ve hemşehrilerin kentin siyasal ortamla ilişkilerinin gelişmesi, kentsel aidiyet oluşturulması ve katılım kültürünü geliştirdiği gibi yerel siyasal davranışlar üzerinde etkide bulunup bulunmadığı, ikincisi ise kent konseyleri genel kurulu ve çalışma meclisleri tarafından alınan kararların belediyeler tarafından dikkate alınıp alınmadığı önem taşımaktadır.

Yerel yönetimlerin temelinde demokratik değerlerin olduğunu ifade etmek yanlış olmasa gerek. Bu değerler, yerel toplulukların kendilerini en çok ve yakından ilgilendiren konularda kendi kendilerini

serbestçe ve demokratik yol ve usullerle yönetmelerini öngörmektedir. Yönetime katılım, hizmetlerde etkinlik, demokratik uygulamalar ve özgürlük gibi demokrasinin pek çok değeri yerel yönetimlerle sağlandığı için yerel yönetimlere aynı zamanda yerel demokrasiler diye de adlandırılmaktadır. Yerel demokrasiden yerel iktidar kastedilmemektedir. Yerel demokrasi sadece demokratik değerlerin yerel yönetimler için geçerli kılınması, halkın karar süreçlerine doğrudan ya da temsilciler aracılığıyla katılımı ve diğer demokratik değerlerin yerelde uygulanmasını ifade etmektedir.

Ulusal demokrasiden ayrı ve bağımsız bir yerel demokrasiden söz etmek mümkün değildir. Benzer şekilde yerel demokrasinin olmadığı yerde ulusal demokrasiden de söz etmek mümkün değildir. Çünkü sağlıklı demokrasi tabandan tavana doğru ilişkilerin geliştiği ve yerelden merkeze doğru politikaların oluşturulduğu bir siyasal yaşam daha demokratiktir. Modern demokrasilerde demokrasinin ölçüsü bireyin kamu kararlarına ne derecede katıldığıyla ölçülmektedir. Kentsel alanın demokratikleşmesi için bireysel ve kurumsal katılımın sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Türkiye’de 1970’li yıllardan beri devletin yeniden yapılandırılması ve yerel yönetimlerin güçlendirilmesi konusu, kurulan her hükümetin programında, uluslararası metinlerde ve birçok bilimsel çalışmalarda ele alınmaktadır. Ülkemizde 2000’li yıllardan sonra yapılan birçok hukuksal düzenleme ile yerel yönetimler alanında, kimine göre reform diye ifade edilebilen, değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerden bir tanesi de, 5393 Sayılı Belediye Kanununun 76. maddesi, daha önce Türkiye’nin çeşitli kentlerinde zaten uygulanmakta olan “ Yerel Gündem 21 ”lerin “Kent Konseylerine” dönüştürülmesidir. Madde 76’da “ Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrlik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukun korunması.....katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirir. Belediyelerin, kamu kurum ve kuruluşların, sendikaları, mahalle muhtarların katılımıyla oluşur. Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir ” denilmektedir.

Kent konseyini oluşturan üyelerin kendilerinden gelen görüş ve önerilerin, yerel karar alma süreci üzerinde gerçek bir etkisinin bulunup bulunmadığı konusunda endişe duyması olasıdır. Katılımdan somut bir sonuç alınmaması, çoğu kez katılım konusunda isteksizlik ve ilgisizlik doğurabileceğinden bu tür kaygılar kent konseyleri için olumsuz etkiler doğurabilecek niteliktedir. Genelde birçok belediyenin, biçimsel ve yüzeysel katılıma kucak açarken, özellikle kentsel planlar, kent ölçeğindeki ulaşım, altyapı ve mali konular gibi bir takım kilit alanlar söz konusu olduğunda, aynı şekilde istekli olmaması ve katılımı sınırlandırıcı bir tutum sergilemesi nedeniyle Kent Konseyi’nin “belediyenin gölgesinde kalan”, “göstermelik” bir işlevle sınırlı kaldığı endişesi de, bu sorunun daha da derinleşmesine neden olmaktadır.

Bu Çalışmanın kavramsal kısmında, yerel yönetim ve demokrasi ilişkisi açıklanmaya çalışılacaktır. Yerel düzeyde halkın, özellikle kurumsal düzeyde, yönetime katılımına olanak tanıyan kent konseylerin, yerel otoriteler üzerinde ne kadar etkin olup olmadığı Gaziantep kent konseyi özelinde incelenmeye çalışılacaktır.

1. Yerel Yönetim ve Demokrasi İlişkisi

Klasik teoriye göre demokrasi kısaca halkın yönetimi olarak tanımlanırken sosyal bilimlerde farklı anlamlarda kullanılan ve tartışmalı bir kavram olan demokrasi üzerinde hem fikir olunmuş bir tanım yoktur. Lincoln demokrasiyi en geniş anlamda halkın, halk tarafından halk için yönetimi olarak tanımlamaktadır. Demokrasi, “tüm yurttaşların kendilerini yöneten kuralların ve bunlara ilişkin temel kararların kendilerince alınmasının ve yaptırıma bağlanmasının hem hakları hem de görevlerinin bulunduğu bir yönetim tarzı” (Yıldırım, 1993:19) ya da en üst iktidarın halkta bulunduğu ve halkın belli aralıklarla tanınan özgür seçimlerde temsilcilerini seçtiği, temsil ve devredilmiş otorite yoluyla halk tarafından dolaylı olarak kullanılan hükümet biçimine imkan veren sistem (Tunç,1999:187-188) olarak da tanımlanmaktadır. Nispeten çokça yurttaş gurubunun uzun bir zaman boyunca arzularına cevap verebilen sistemlerin demokratik sistem olduğunu ve bu sistemlerin; Etkin siyasal makamların seçimle iş başına gelmeli, seçimlerin düzenli aralıklarla tekrarlanması, seçimlerin serbest olması, siyasal çoğulculuğun olması, muhalefetin iktidar olma şansı mevcut olması ve temel hakların tanınmış ve güvence altına alınmış olması (Lijphart, 1991:12-37) gibi şartları taşıyan sistemlerin demokratik sistem olduğu ifade edilmektedir. Devletlerin veya farklı kademedeki siyasal sistemlerin demokratik olabilmesi için yukarıdaki şartları taşıması gerektiği konusunda genel bir oydaşma mevcuttur. Günümüz demokrasileri halkın halk tarafından yönetimine diğer bir ifade ile doğrudan egemenliğin kullanılmasına uygun ölçekler olmadığı için halkın temsilciler aracılığıyla yönetildiği temsili demokrasilerdir. Temsili demokrasilerin büyük çoğunluğunda ve ülkemizde klasik temsili demokrasinin değişik halk kesimlerinin beklentilerine cevap verme konusunda yetersiz kalması, halkın daha çok ve daha aktif bir şekilde katılım isteği, yerel politikaların önemini artırmakta, yerel düzeyde oluşturulan politikalar ülke genelindeki politikaları daha çok etkilemektedir. Bu bağlamda, bilgi teknolojilerindeki dönüşümlerle birlikte temsili demokrasilerin yerini doğrudan demokrasilere bırakacağı görüşü giderek kabul gören bir anlayışa olmakta ve doğrudan demokrasinin de an uygun ölçeginin yerel düzeyde olduğu ifade edilebilir (Ökmen ve Görmez, 2009:14).

Güçlü demokrasiler ile yerel yönetimler arasında doğru bir ilişkinin olduğu Avrupa Konseyinin kabul ettiği genel bir prensiptir. Daha gelişmiş ve bir Avrupa'nın inşası için yerel yönetimlerin güçlendirilmesi gerektiği kabul edilmektedir (Toprak, 2014:39-61). Yerel yönetim ile demokrasi arasında çok yakın ilişki olduğu hep söylenir. Yerel yönetimler insanın özgürleştirilmesinde, kurumların demokratik yönetime yatkınlığı ile demokrasinin yaşanabilmesinde ve insanların demokratik eğitim kazanmasında birincil kuruluşlar olduğu genel kabul görmektedir (Görmez, 1997:62).

Demokrasi ile yerel yönetim arasında, bu iki kavram arasında pozitif bir ilişkinin olduğunu savunur. Tocqueville ve Mill gibi düşünürler yerel yönetimleri demokrasinin temel ögesi ve birer siyasal eğitim aracı olarak görmüşler. Tocqueville, yerel yönetimleri özgür ulusların gerçek gücünü oluşturduğunu, ilk okulların eğitime katkısı ne ise, yerel meclislerin katkısı da odur...bir ulus özgür bir yönetim kurabilir, ancak yerel yönetim olmadan özgürlüğün ruhuna sahip olamaz (Yıldırım,1993:31). Lipson ve Hill de yerel yönetimlerle demokrasi arasında pozitif bir korelesyon olduğunu ifade etmektedirler (Lipson,1985:367-368). Keith Panter-Brick ise, yerel toplulukların diğer bir ifade ile yerel idarelerin demokratik bir şekilde yönetilemiyorsa, o ülkede demokratik bir yönetimden söz

edilmeyeceğini ileri sürmektedir. Sidney ve Beatrice Webler gibi fabian sosyalistler de yerel düzeyde bir halk yönetiminin demokrasi açısından taşıdığı önemi ısrarla vurgulamışlardır. Webler, yerel yönetimleri, daha çok, halka gereksinmesini duydukları hizmetleri sunmanın bir aracı olarak görmüşlerdir (Keleş,1992:14).

Ancak yerel yönetim ile demokrasi arasında doğrudan bir ilişki olmadığını hatta olumsuz bir ilişkinin var olduğu da belirtilmektedir. Bu görüşü savunanlar (Toulmain Smith, Langrod, Moulin, Langrod, Chadwick) yerel yönetimin demokrasi ile ters düştüğünü, gücünü yalnız geleneklerden alan tarihsel kurumlar olduğunu ileri sürmektedirler. Yerel yönetimleri demokrasi için bir siyasal eğitim ortamı olarak görmenin de yanlış olduğunu, çünkü siyasal önderlerden pek azı yerel yönetimlerden gelmekte, yerel düzeydeki politika, demokrasiyi güçlendirmekten çok dar çıkar çatışmaları olasılığını artırmakta ve yurttaşlar ulusal düzeydeki politika ve siyasal sorunlar içinde demokrasiyi, yerel düzeyden daha iyi öğrenebildiklerini savunmaktadırlar. Bu tezi savunanlar, yerel yönetimlerin “küçük oligarşiler” ve “iş bulma örgütleri” olduklarını idea etmektedirler (Yıldız, 1996:5-6).

Yerel yönetimler, demokratik değerlerin en uygun ölçekte gerçekleştiği yönetim kademesi olarak kabul görülmektedir. Bunun başta gelen nedeni, yerel yönetimlerin halkın kendi kendisini yönetmesine olanak veren kurumlar olmasıdır. Halk bunu kendi eliyle seçmiş olduğu organlar aracılığıyla yapar. Şüphesiz, yerel yönetim organlarının salt seçimle olacağını ön görülmesi, bu kurumlara demokratik nitelik kazandırmaya yetmez. Biçimsel koşulların bir adım daha ötesine gidilerek, gerçek bir halk katılımını sağlamak gerekir. Bu ise toplumdaki tüm katmanlara katılım yollarını açmakla olur. Demokrasi kavramının öğeleri olan yurttaş katılımı çoğunluk ilkesi ve önderlerin hem danışmaya önem vermeleri hem de seçmene karşı hesap verme sorumluluğu duymaları, yerel ölçekte de geçerli değerlerdir (Keleş, 1992:10).

2. Yerel Demokrasi ve Katılımcılık

Yerel yönetimler, gündelik hayatımızı etkileyen mahalli müşterek hizmetlerin yapıldığı, karar organları seçimle oluşturulan demokratik kuruluşlardır. Yerel yönetimler sadece yerel halkın gündelik hizmetlerini yerine getiren kurumlar değil yerel demokrasiyi hayata geçiren kuruluşlar olarak tanımlamak daha doğru olacaktır. Bu bağlamda yerel politikaların oluşturulması sürecine halkın katılımının sağlandığı ve yerel kurumların halk tarafından denetlendiği bir süreci yerel demokrasi olarak ifade edilirken yerel demokrasi kavramının yerine demokratik yerel yönetimler kavramının kullanılmasının daha doğru olacağını savunan görüşler de mevcuttur (Varol, 1989:19). Yerel demokrasi sadece yerel iktidarın seçimle oluşturulması değil halkı doğrudan ilgilendiren, gündelik hayatında önemli yer tutan gerçek ve somut sorunların gündemi belirlediği, tartışılıp karara bağlandığı ve uygulamaya konulduğu katılımcı bir demokrasi türüdür (Yıldırım, 1993:90). Katılımcı demokrasiler, vatandaşların sadece seçimlerde oy kullanmaları değil, kamusal işlerle ilgili irade beyan etmelerine ve karar sürecine katılmalarının yaygınlaştırılması, çıkarların uzlaştırılması, farklılıklar arasında uzlaşmanın sağlanması ve vatandaş taleplerinin siyasal sistem tarafından dikkate alınmasını temel amaç edinirler ve küçük ve yoğun (intense) gruplarda daha anlamlı gerçek bir katılımdan sağlanacağı ifade edilmektedir (Sartori, 1993:126).

Günümüzde bir yönetimin demokratikliğinin ölçütü sağladığı katılma olanaklarıyla ilişkilendirilmektedir. Gündelik yaşamımızda katılım, “bir şeyden pay almak, bir şeyin içine girmek, bir şeye ortak olmak, iştirak etmek, bir şeyin aktörleri arasında yer almak (Fişek, 1977:34)” anlamlarını ifade etmektedir. Politik yaşamımızda ise; “kamu siyasetlerinin belirlenmesinde ve uygulanmasında ve denetlenmesinde yer alma” ya da “iktidar kullanan kurum ve kişilerin aldıkları kararları etkileme amacına yönelik tüm eylemler (Çitçi, 1996:10) olarak ifade edilebilir.

Yerel yönetimler, vatandaşların yönetime katılımının sağlandığı en elverişli ölçekteki yönetim kademeleridir. Yönetime katılımın beş temel amacından söz edilebilir. Bunlardan ilki, karar vericilerin halkın önceliklerini anlaması ve kararlarında yer vermesidir. İkincisi, vatandaşların yerel bilgisini kararlara dahil etmektir. Bu amaçlardan her ikisi de karar vericileri belirsizlikten uzaklaştırır ve daha geniş katılımlı kararların oluşmasını sağlar. Üçüncüsü halk katılımı, adalet ve tarafsızlığı; seslerini başka yollarla duyurma imkanı olmayan grupların da sürece dâhil edilmesini sağlar. Dördüncü amaç, katılımla kamusal kararların meşruluğunun artırılmasıdır. Son olarak, katılım kamu görevlileri için bazen, planlamada olduğu gibi, yasal bir zorunluluk olarak da ortaya çıkabilir. Bunlara ek olarak katılımın sivil toplumu geliştirdiği, kendi kendine adapte olabilen yapıları güçlendirdiği ve sorunların daha etkili şekillerde çözümlendiği de söylenebilir (Patrick, 2002:100).

Yerel demokrasinin geliştirilmesinde en önemli ölçüt, yerel halkın kararlara yaptığı katkının derecesidir. Bu katkı ne kadar fazla ise, yerel demokrasi o oranda gelişmiştir. Türkiye’de Yerel yönetimlerin mevzuatında, son yıllarda yapılan değişikliklerle, hemşehri hukuku, stratejik plan hazırlanması, belediye hizmetlerine gönüllü katılım ihtisas komisyonlarının kurulması ve kent konseyleri, halkın yerel yönetime katılımına fırsat vermektedirler (Göymen, 2010:216).

Yönetime katılımının işlevsel olabilmesi için biçimsel katılma olanakların diğer bir ifade ile yasal olarak katılma mekanizmalarının düzenlenmesi gerekli olmakla beraber; yönetime katılımının biçimsel yönü yeterli görülmemekte, demokratik ve siyasal kültürün, katılımcı bir özellik taşıması gerekmektedir. Siyasal kültürümüzün teba anlayışından çok uzaklaşmadığı, kamusal işlere ilginin az olduğu görülmektedir. Öte yandan kentleşme düzeyinin yetersiz olduğu, yerellik bilincinin ve değerlerinin gelişmemesinden dolayı yerelde yönetime katılım olgusu merkezi yönetime oranla daha da azdır.

Katılım mekanizmaları, her ülkenin yönetim kültürü ve tarihine göre farklı formatlarda, farklı politik alanlarda ve farklı yönetişim düzeyinde bulunabilirler. Bunlar: kendiliğinden, aşağıdan yetişmiş veya yukarıdan oluşturulmuş; resmi veya gayri resmi; kurum içi veya kurumlar arası; açık veya kapalı; sıkı veya gevşek örgütlü; kısa veya uzun ömürlü; sektör bazlı veya toplum genelinde; politika yapımı veya politika uygulamasıyla ilgili olarak meşgul olanlar olarak farklı kategorize edilebilir (Genç, Özoğuz ve Yılmaz, 2011:100). Birçok ülkede yönetime katılımı artırmak için çok farklı katılım yöntemleri kullanılmaktadır. Bunlar genel olarak; odak grupları, danışma komiteleri, vatandaş danışma komiteleri, vatandaş paneli/jürisi, konsensüs konferansları, kent konseyi/kurultayı, halk oylaması, arabuluculuk, müzakereci yasa yapımı, halk toplantıları, gerçekçi planlama, açık oturum/duruşma, iletişim demokrasisi, kamuoyu yoklamaları, yurttaş kurulları, senaryo çalıştayları, planlama

çemberleri/forumları, Yerel Gündem 21, gelecek atölyeleri, halkla ilişkiler ve kent konseyleri olarak sıralanabilir (Genç, Özoğuz ve Yılmaz, 2011:101-110).

3. Kent Konseyleri

Kent konseylerine benzer yapılanmalar Türkiye’de, gücünü en çok yerel düzeyde örgütlenen, Yerel Gündem 21’lerden almaktadır. Türkiye’de genel olarak 1990’lı yıllardan sonra farklı adlarla da olsa, katılımcılığı özendiren, bilgi akışını hızlandıran, saydamlığı amaçlayan, yer yer karar alma süreçlerini de içeren, ilgili tarafların bir araya gelip görüş alışverişinde buldukları ve belli konularda düşünce açıklamalarının yapıldığı platformların oluşturulduğu görülmektedir (Coşkun, 2007:102).

Yerel yönetim organlarının çalışmalarına halkın katılımını ve denetimini sağlamak için önerilen ve belediye kanununda yer alan kent konseyi modeli, yerel demokrasi ve katılımın kurumsallaştırılması ve tabana yayılması açısından önemli bir açılım getirmektedir (Öner, 2005:82). Demokratik katılımın özendirilmesi, Yerelde yönetimde etkinliğin sağlanması, toplumsal ve ekonomik gelişmenin hızlandırılması, ulusal birlik ve bütünlüğün korunup geliştirilmesine katkıda bulunulması gibi önemli fonksiyonları yerine getirdiği söylenebilir (Keleş, 2011:51).

5393 sayılı Belediye Kanununda, daha önce Türkiye’nin çeşitli kentlerinde zaten uygulanmakta olan kent konseylerine, yasal bir nitelik kazandırmaktadır. Belediye Kanununun 76. maddesinde Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kent hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır. Belediyeler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar. Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Kent konseyleri, merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kent kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetişim mekanizmalarını karşılayan bir yapı olarak kabul edilmektedir (Toprak, 2014:426)

5393 sayılı Belediye Kanununun 76. maddesine dayanılarak kent konseyi yönetmeliği (Kent Konseyleri Yönetmeliği, Resmi Gazete, 08.10.2006, sayı, 26313) hazırlanmıştır. Bu Yönetmeliğin amacı kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kent hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetişim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseylerinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kent konseyi yönetmeliğinin 6. maddesinde kent konseylerinin görevleri şöyle sıralanmıştır; yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını; hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini; çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak; Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak; kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmasına katkıda bulunmak; yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek; kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek; kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak; sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek; sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak; çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak; kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmaktır. Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamak olarak sıralanmıştır.

Kent konseyleri, gönüllük temelinde çalışan, bütün hemşehrilerin özellikle, dezavantajlı gruplar sayılan kadınların gençlerin ve özürülerin çalışmalara dahil edildiği, katılımcı platformlar olarak düzenlenmiştir. Kent konseyleri kararları bağlayıcı olmamakla beraber tavsiye niteliğinde alınan kararların yerel karar alma sürecinde ne kadar etkili olduğu tartışma konuları arasında yer almaktadır.

4. Kent Konseyi'nin Organları

Kent konseylerinin organları yönetmelikte genel kurul, yürütme kurulu, meclisler ve çalışma grupları ve kent konseyi başkanı olarak sıralanmıştır. Kent konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde kurulur. Yönetmeliğin 8. Maddesinde katılacak kişilerin sayıları detaylı bir şekilde yazılmıştır. Ancak öngörülen üye yapısının daha çok il belediyelerine yönelik olduğu belde belediyeleri dikkate alındığında ifade edilen konsey üyelerinin birçoğu için pratikte sorunlar ortaya çıkabileceği görülmektedir. Belde belediyelerinde konsey oluşturulurken üye sayısının oldukça azalması söz konusudur (Coşkun, 2007:116). Kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını yapmak üzere belediye başkanının çağrısı ile toplanır. Belediye başkanının başkanlığında toplanan genel kurul, toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından en az üç kişiden oluşan divan kurulunu seçer. Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi yürütme kurulu ve kent konseyi başkanı seçilir.

Genel kurul, kent konseyinin en yetkili organıdır. Genel kurul üyeleri, mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi; belediye başkanı veya temsilcisi; sayısı 10'u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri; mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30'unu geçmemek ve 20'den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri; beldede teşkilatını

kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri; üniversitelerden ikiden fazla olmamak üzere en az bir temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci; kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri; kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcilerinden oluşur (Taştekin, 2015:191).

Genel kurul, her yıl iki toplantıdan az olmamak üzere, üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır. Genel kurula kent konseyi başkanı başkanlık eder. Başkanın bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi toplantıya başkanlık eder. Genel kurul; yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını ile çalışma yönergesini belirler.

Yürütme kurulu, genel kurul tarafından birinci dönem için iki, ikinci dönem için üç yıl görev yapmak üzere seçilen, kadın ve gençlik meclis başkanlarının da yer aldığı, üye sayısı farklılık göstermekle beraber, en az yedi kişiden oluşur. Yürütme kuruluna kent konseyi başkanı, bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder. Yürütme kurulu, genel kurulun gündemini tespit eder ve genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri ilgili belediyeye sunar ve uygulamayı izler.

Kent konseyleri, görev alanına giren konularda meclis ve çalışma gurupları oluşturabilir. Meclislerin ve çalışma gruplarının çalışma usul ve esasları genel kurulca belirlenir. Meclis ve çalışma gurupları genel olarak her belediyede ortak olanların dışında, çok farklı çalışma guruplarında oluşturulduğu görülmektedir (Taştekin, 2015:191-193).

5. Gaziantep Kent Konseyi

Gaziantep 3.dönem kent konseyi 2014 yerel seçimlerden sonra belediye başkanın çağrısı ile kent konseyi genel kurulu yapılarak Gaziantep Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Aslan kent konseyi başkanı seçilmiştir. 26313 sayılı Kent Konseyleri Yönetmeliğinin 16. Maddesine dayanılarak, Kent konseyinin oluşumunu, yönetim ilkelerini, organlarını, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını düzenleyen 18.04.2014 tarihili kent konseyi yönergesi hazırlanmıştır.

Gaziantep Kent Konseyi Çalışma Yönergesi kent konseyinin amacını, merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sivil toplumun ve vatandaşların ortaklık anlayışıyla, dil, din, ırk, sınıf, cinsiyet ayrımı gözetmeden, hemşerilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; yaşanılan kente sahip çıkmayı, halkın yönetime katılımını, kendi sorunlarına sahip çıkmasını ve denetimini sağlayacak mekanizmaları geliştirmeyi özendiren; kent kaynaklarının en etkin, verimli ve adil kullanımına katkı sağlamayı, daha çağdaş, daha katılımcı, daha uygar bir yapı oluşturmayı ve kentsel hakların geliştirilmesini amaç edinen; bu yönde kent topluluğunun ilgisini belirli bir mekânda, hoşgörü, saygı ve anlayış noktalarında odaklaştırmayı hedefleyen; sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmalarını uygulamaya geçirmek, olarak düzenlemiştir (www.gaziantepkentkonseyi.org.tr. 2016).

Kent konseyinin en yetkili organı olan genel kurul, yılda ikiden az olmamak şartıyla kent konseyi başkanını belirlediği yerde kent konseyi başkanı başkanlığında toplanır. Toplantılar üyelerin salt çoğunluğuyla toplanır ve katılımcıların salt çoğunluğuyla karar alınır. Gaziantep Kent Konseyinin genel kurul üyeleri Kent Konseyi Yönetmeliğine uygun olarak yönergenin 8. maddesinde düzenlenmiştir. Yönetmelikte sayılan üyelerin dışında Gaziantep'e geçmişte emeği bulunan bakan, milletvekili, vali, belediye başkanı, akademisyen, bürokrat ve İşadamlarından, Yürütme Kurulu tarafından uygun görülecek kişilerin Kent Konseyi Genel Kurul Üyeliğine alınmaları mümkündür (www.gaziantepkentkonseyi.org.tr. 2016).

Gaziantep Kent Konseyi Yürütme Kurulu, seçimle gelen kent konseyi başkanı, 16 asıl üye, tabii üye olan meclis başkanları ve kent konseyi genel sekreterinden oluşur. Yürütme kurulu meclisler ve çalışma gruplarınca hazırlanan raporlar ile projelerin genel kurulda görüşülmesini sağlamak, meclis veya çalışma grupları kurmak, meclis ve çalışma guruplarının çalışmalarına destek vermek, çalışmalar için gerekli personel ile danışmanları işe almak, görev ve sorumluluklarını belirlemek. Genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri belediye meclisine sunmak ve uygulamayı izlemek, belediye çalışmalarını takip etmek genel kurul yetkisindedir.

Kent konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır. Kent konseyi başkanı; protokol ziyaret ve toplantılarında başkan temsilen bulunmak üzere seçilmiş bulunan yürütme kurulu üyeleri arasından iki başkan yardımcısı belirleyebilir. Kent konseyi başkan'ın görevleri şunlardır; kent konseyini yerel, ulusal ve uluslar arası düzeyde temsil etmek, genel kurula başkanlık etmek, yürütme kuruluna başkanlık etmek, konsey organları arasında verimli ve etkin çalışmayı koordine etmek, genel kurul kararlarının, büyükşehir belediye meclisi toplantılarında gündeme alınarak görüşülmesini önermek gibi bir çok görevi yönergede sıralanmıştır. Kent konseyi genel sekreteri, belediye başkanı tarafından önerilen üç aday arasından yürütme kurulu tarafından seçilir. Kent konseyi başkanı ile başkan yardımcısı bulunmadığı durumlarda Genel Sekreter, kent konseyi başkan'ın tüm yetkilerine haizdir (www.gaziantepkentkonseyi.org.tr. 2016).

Gaziantep Kent Konseyi Meclisleri; kadın meclisi, gençlik meclisi, bu iki meclisin oluşturulması zorunludur. Kadın ve gençlik meclisi dışında kentteki diğer özel ilgi kesimlerinden çocuklar, engelliler, esnaf, emekliler ve mahalle meclislerinin veya başkaca meclislerin oluşturulması kent konseyi yürütme kurulunun yetkisindedir. Bu yetkiye dayanılarak kadın ve gençlik meclislerine ek olarak engelli ve çocuk meclisleri kurulmuştur. Çalışma grupları, kentteki farklı sektörlerden ve farklı birikimlere sahip gönüllülerin kent konseyinde temsil edilmesini ve çalışma konusuna göre bu kişi ve kuruluşların kent yönetimine katkıda bulunmalarını hedefleyen, ilgi alanlarıyla ilgili mevcut durumu saptamak ve saptanan sorunların çok ortaklı proje uygulamaları ve faaliyetlerle çözümlerini amaçlayan, kendi çalışma alanları ve konularında düşüncelerin geliştirildiği, ortak noktalarda buluşulduğu, çözüme yönelik önerilerin, eylemlerin ve bunların önceliklerinin belirlendiği, projelerin geliştirildiği, gönüllülük esasına dayalı olarak kurulan ve çalışma alanlarıyla ilgili konuda özel ilgisi veya uzmanlığı bulunan üyelerden oluşan ihtisas komisyonlarıdır. Gaziantep Kent Konseyi bünyesinde, afet kriz, çevre, eğitim, Gaziantep halk kültürü, Gaziantep turizm ve tanıtım, hemşehri dernekleri, imar altyapı ve ulaşım, iş

sağlığı ve güvenliği, kent hayatı, sanayi ve ticaret, tarım, trafik ve ulaşım, yakın tarih araştırma ve kültürel mirası koruma gibi çalışma gurupları oluşturulmuştur (www.gaziantepkentkonseyi.org.tr. 2016).

Kent konseyleri, farklı toplumsal kesimlerin yerel politikaların belirlenme sürecine, kent konseylerinin çalışmalarıyla, dahil edilmesi yerel demokrasiyi geliştiren bir kurumsal yapı olarak görülebilir. Ancak bu genel önerme aktif çalışan kentler için geçerlidir. Belediye Kanununda yerel seçimlerden sonra kurulması zorunlu olan kent konseylerinin bazı kentlerde kurulamaması(Şanlıurfa), bazılarında sembolik olarak kurulması söz konusu iken Gaziantep'te 3.dönem kent konseyi meclisler ve çalışma guruplarıyla aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi aktif bir şekilde kentsel yaşamı etkileyecek önemli kararlar alınmakta ve yerel yönetimlerle paylaşılmaktadır.

Yerel demokrasi açısından değerlendirilmesi gereken diğer bir husus, kent konseylerine katılım gönüllülük esasına bağlı olduğu için halkın aktif katılımı ve katılım sonrasında alınan kararların yerel otoriteler tarafından dikkate alınması yani bu kararların hayata geçirilmesi katılımı artıran bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Tam tersi durumda vatandaşlar kent konseylerinin gereksiz, belediyelere bağlı bir alt birim olarak görmeleri ve faaliyetlerinden uzak durmaları kaçınılmaz olacaktır.

Bu çalışmaya temel teşkil edecek bilimsel bulgular, Gaziantep Kent Konseyi Genel Sekreteriyle tarafımdan yapılan mülakat ile elde edilmiştir. Mülakatta sorulan soruların temel amacı; 2014 ile 2016 yılları arasında kent konseyinde hangi konularda kararların alındığı, alınan kararların hangilerinin belediye meclisince yerel kararlara dönüştüğünü tespit etmektir.

Gaziantep Kent Konseyi Kararlarının Yerel Politikalara Dönüşümü

Çalışma alanları	Kaç tane karar alındı	Kararlar Meclis gündeminde alındı	Kararlar tamamen hayata geçirildi	Kararlar kısmen uygulandı
Kent kimliğine ilişkin tarihi, kültürel ve doğal değerlerin korunması ve geliştirilmesi	5	Alındı	Aynen uygulandı	
Ortak yaşam bilincinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar	3	Alındı		Kısmen uygl.
Sürdürülebilir gelişmeye yönelik planların hazırlanması	6	Alındı		Kısmen uygl.
Kent kaynakların etkili ve adil kullanımı	-			
Yoksulluğu giderici programları	-			
Sivil toplumun gelişmesi ve katkıda bulunmak	4	Alındı	Aynen uygulandı	
Çocuklarla ilgili çalışmalar	1			

Gençlerle ilgili çalışmalar	1			
Kadınlarla ilgili çalışmalar	2			
Engellilerle ilgili çalışmalar	1			
Kent yönetiminde saydamlık ve hesap verilebilirlikle ilgili çalışmalar	1			
Hemşehricilik bilincinin geliştirilmesi	1			
Azınlık ve yabancılarla ilgili çalışmalar	1	Alındı		Kısmen uyg.
Eğitim faaliyetleri	1	Alındı		Kısmen uyg.
Çevre düzenlemesi	1	Alındı		Kısmen uyg.
Altyapı ile ilgili çalışmalar	2	Alındı		Kısmen uyg.
Kentsel dönüşüm alanında	2	Alındı		Kısmen uyg.

Kent konseyinin kentsel yaşamın bütün alanlarıyla ilgili kararların alındığını bu kararların büyük çoğunluğunun büyükşehir belediye meclisi tarafından gündeme alınmasına rağmen kent kaynakların etkili ve adil kullanımı, Çocuklarla ilgili çalışmalar, Gençlerle ilgili çalışmalar, Kadınlarla ilgili çalışmalar, Engellilerle ilgili çalışmalar, kent yönetiminde saydamlık ve hesap verilebilirlikle ilgili çalışmalar ve Hemşehricilik bilincinin geliştirilmesi ile ilgili kararların hiç belediye meclisinin gündemine alınmadığı tabloda anlaşılmaktadır. Meclis gündemine alınan kararlardan, kent kimliğine ilişkin tarihi, kültürel ve doğal değerlerin korunması ve geliştirilmesi ile Sivil toplumun gelişmesi ve katkıda bulunmak konularında konseyin almış olduğu kararların aynen belediye meclisinde kararlara dönüştüğü görülmektedir. Meclis gündemin alınan diğer konularda ise kararların kısmen yerel politikalara (belediye meclis kararlarına) dönüştürüldüğü görülmektedir.

Kent konseyi kararları yerel yönetimler için bağlayıcı kararlar değil ancak istişari nitelikte kararlar olmasına rağmen kent konseyi kararları yerel yönetimler tarafından dikkate alınmaları yerel kararların meşruiyetini artıran bir durumdur. Çünkü kent konseyi temsil itibarıyla neredeyse bütün kenti temsil eden bir meclis özelliği taşımaktadır. Hiç kuşkusuz yerel politikalarının hem etkinliği hem de meşruiyetinin derecesi kararlardan etkilenenlerin vatandaşlarının katılımına bağlıdır. Dolayısıyla kent konseyinde benimsenen kararların belediyeler tarafından hayata geçirilmesi, etkili ve demokratik bir yerel yönetim gerçekleştirilmiş olacaktır.

Kent konseyleri yerel demokratik kültürün gelişmesine zemin hazırlayan ortamlardır. Çalışma grupları, katılımcı yaklaşımın özüne uygun şekilde, belirlenen öncelikli konularda derinlemesine yapabilecek zamana ve birikime sahip, farklı sektörlerden, kuruluşlardan ve disiplinlerden gelen kişileri bir araya getirmeyi amaçlamaktadır. Bu gruplar, yalnızca bir tartışma, düşünce geliştirme ve ortak noktalarda buluşma ortamı yaratmakla kalmayarak, ilgili konulardaki temel sorunların çözümüne yönelik eylemlerin ve bunların önceliklerinin belirlendiği bir platform işlevini de görmektedir (Emrealp, 2005: 35). Kent konseyleri yerelde toplumsal uzlaşmayı sağlayacak platform özelliğini taşımaktadır. Hemşehricilerin siyasi kimlikleri, dini inancı ve diğer farklılıkları gözetilmeksizin, kent paydasında bir

araya getiren, yerel politik kararların oluşmasına neden olan platformlardır. Bu özelliğiyle kent konseyleri, toplumsal uzlaşma ve işbirliğini yerelde hayata geçirmesine yardımcı olan demokratik yapılardır.

Sonuç

Kent konseyleri, hem merkezi yönetim hem yerel yönetim hem de yerel halk adına yerel demokrasiye katkıları anlamında olumlu neticelere sahiptir. Öncelikle merkezi yönetim ve yerel yönetim arasındaki iletişimi gerçekleştirmektedir. İkinci olarak yerel yönetimlerle yerel halk arasındaki iletişimi gerçekleştirerek yerel yönetimlerin faaliyetlerinin hem meşruiyetini sağlamakta hem de bunların duyurulması görevini gerçekleştirmektedir. Böylece yerel yönetimler yerel halkın düşünceleri doğrultusunda hareket ettiğinden gerçekleştirdikleri faaliyetler halkın istediği faaliyetler olmakta bu da onlar olumlu geri dönüş sağlamaktadır. Bununla birlikte yerel halk kent konseyleri sayesinde isteklerini, fikirlerini ve projelerini belli adımları takip ederek gerçekleştirebilmektedir. Bu şekilde halkın katılımı sağlanmakta, karşılıklı iletişimin kurulmasıyla yerelde demokratik bir yönetim sağlanmış olmaktadır. Günümüzdeki haliyle kent konseylerinin gerçek yerel demokrasinin tesisinde etkili olabilmesi için yerel yönetimlerin ve yerel karar alıcıların bu konuda bilinçli ve istekli olması gerektiği açıktır. Uygulamalardaki başarı-başarısızlık kentin özgün niteliklerine göre ve uygulayıcıların bu konudaki tutum ve davranışlarına göre şekillenmektedir.

Yasal statüye kavuşmakla birlikte sorunları devam eden kent konseyleri, vatandaşın politik süreçlere aktif katılımını, örgütlü bir toplumun oluşumunu, demokrasinin daha sağlıklı işlemini ve toplumsal bilinç düzeyinin yükselmesini sağlayabilecek bir yapı olarak görülebilir. Burada sosyal ve kurumsal değişimlerden beklenen verimin (fonksiyonelliğin) kısa sürede alınmayacağı sosyal bir gerçekliktir. Toplumsal dönüşüm zamanla öğrenerek gerçekleşecek bir özellik taşıdığı için kentlilik bilincinin oluşmasında kent konseylerin önemli katkısı olacağını tahmin etmek zor olmayacaktır. Kent konseylerin halk tarafından içselleştirilmesinin zaman alacağı yerel yönetimlerin demokratikleşmesine katkı sağlayan araçlardan birisi olarak görülebilir.

Kent konseyi, katılım maliyetlerini hem zaman hem mali açıdan karşılayamayan bireylerin ya da toplulukların temsil edilemediği, iyi örgütlenmiş baskı gruplarının temsil edildiği bir yapı arz etmektedir. Kent konseyi önermesinde, tüm vatandaşların, (örneğin, nükleer enerji santrallerinden şiddete maruz kalmış kadınlara, engellilere uygun kamu yapılarından çöp ayrıştırma gereksinimlerine kadar) önlere getirilen tüm konulara hâkim ve tüm vaktini bu çalışmalara ayırabilecek kadar bilinçli vatandaşlar oldukları varsayımı geçerlidir. Kent konseylerin etkinliği ve verimliliği kentlilerin bu bilinçte olmalarıyla doğru orantılıdır. Kentlilik aidiyetinin/bilincin yüksek olduğu şehirlerde kent konseyin başarılı olduğunu söyleyebiliriz. Dolayısıyla kent konseylerin başarısı hemşerilerin siyasal kültürleriyle doğrudan ilişkilidir.

Kaynakça

- Bishop, P. (2002), Mapping Public Participation in Policy Choices, Australian Journal of Administration, vol. 61, s.14 aktaran Genç Fatma Neval, Özoğuz Burcu, Yılmaz Murat (2011), “Yönetişim Yaklaşımı ve Farklı Katılım Yöntemleri”, (ed.). Battal Enes Keskin, **Kent Konseyleri Sempozyumu** Bildiri Kitabı, Bursa BURFAŞ.
- Coşkun, B. (2007), **Kent Yönetimine Katılım ve Kent Konseyleri, Küresel Esintiler ve Yerel Etkiler Sarmalında Türk Kamu Yönetimi**, (ed.). Abdullah Yılmaz, Yavuz Bozkurt, Ankara Gazi Kitabevi.
- Çitçi, O. (1996), Temsil, Katılım ve Yerel Demokrasiler, Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt:5, Sayı:6, Ankara.
- Emrealp, S. (2005), Türkiye’de Yerel Gündem 21 Programı, Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı, İstanbul, IULA-EMME Yayını.
- Fişek, K. (1977), Yönetime Katılım, Ankara TODAİE Yayını.
- Genç, F.N., Özoğuz, B., Yılmaz, M. (2011), “Yönetişim Yaklaşımı ve Farklı Katılım Yöntemleri”, (ed.) Battal Enes Keskin, **Kent Konseyleri Sempozyumu** Bildiri Kitabı, Bursa, BURFAŞ.
- Görmez, K. (1997), Yerel Demokrasi ve Türkiye, Ankara, Vadi Yayınları.
- Göymen, K. (2010), Türkiye’de Yerel Yönetişim ve Yerel Kalkınma, İstanbul, Boyut Yayın Grubu.
- Kent Konseyleri Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarih, 08.10.2006 Sayı, 26313
- Keleş, R. (1992), “Belediyeciliğimizde Son Gelişmeler ve Yerel Özerklik”, Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt 1, Sayı:2, Mart s.9-14
- Keleş, R. (2011), Yerel Yönetim ve Siyaset, İstanbul, Cem Yayınları.
- Lijphart, A. (1991), Çağdaş Demokrasiler, (Çev.) Ergun Özbudun ve Ersin Onurduran, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Lipson, L. (1985), Demokratik Uygarlık, (Çev.) H.Güenalp, Ankara, TİB Yayınları.
- Ökmen, M. ve GÖRMEZ, Kemal (2009), Yerel Yönetimlerin Güncel Sorunları, İstanbul, Beta Yayınları.
- Öner, Ş. (2005), “Katılımcı Demokrasi açısından Belediye Kanunu”, **Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-1: Reform** (Ed.). H. Özgür, M. Köşecik, Ankara, Nobel Yay.

Sartori, G. (1993), Demokrasi Teorisine Geri Dönüş, (Çev.) Tuncer Karamustafaoğlu ve Mehmet Turhan, Ankara, Yetkin yayınları.

Taştekin, A. (2015), “Yerel Düzeyde Katılımcı Mekanizmalar Olarak Kent Konseyleri”, **İdari ve Mali Açından Türkiye’de Yerel Yönetimler**, (Ed.). Mehmet Mecek, Mesut Doğan ve Bekir Parlak, Ankara, Bekad Yayınları.

Toprak, Z. (2014), Yerel Yönetimler, Ankara, Siyasal Kitabevi.

Tunç, H. (2008), Demokrasi Türleri ve Müzakereci Demokrasi, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 12, s.113-134

Varol, M. (1989), Yerel Siyasetin Demokratikleştirilmesi, Ankara.

Yıldırım, S. (1993), Yerel Yönetim ve Demokrasi, İstanbul, Başbakanlık Toplu Konut İdaresi ve IULA-EMME Yayını.

Yıldız, M. (1996), Yerel Yönetimler ve Yerel Demokrasi, Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt 5, Sayı 4, s. 3-15.

www.gaziantepkentkonseyi.org.tr. 2016.